

Τὸ κινέζικο μυστικό

Κεφάλαιο πρῶτο

4. Ἡ τεχνητὴ πορσελάνη

ΤΑ κινέζικα ἀγγεῖα εἶχανε τόσο μεγάλη ἀξία, πού ἂν κανεῖς ἀγγειοπλάστης τὰ κατέφερνε νὰ βρεῖ στὴν Εὐρώπη τὸ μυστικό, ἀμέσως θὰ πλούτιζε.

Οἱ ἀγγειοπλάστες τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γαλλίας προσπαθούσανε νὰ φτιάξουνε κάτι παρόμοιο μὲ πορσελάνη. Μάθανε νὰ κάνουν ὁμορφα βάζα ἀπὸ χῶμα, τὰ σκεπάζανε μὲ ἄσπρο λοῦστρο καὶ πάνω

ζωγραφίζανε μὲ διάφορα χρώματα. Ἄν ὅμως τύχαινε νὰ σπάσουνε, τὸ σπάσιμο ἔδειχνε ἀμέσως τὸ σκοῦρο ἐσωτερικὸ χρῶμα—δὲν εἶταν ἄσπρο, ὅπως τὰ κινέζικα. Βέβαια τὸ ἄσπρο λοῦστρο εἶτανε μόνο στὴν ἐπιφάνεια, μὰ τὸ μέσα ἔμενε πάντα σκοτεινόχρωμο, σταχτὶ ἢ καστανωπὸ, ἐνῶ ἡ κινέζικη πορσελάνη εἶταν ἄσπρη πέρα ὡς πέρα. Τὰ χωματένια βάζα τῶν Εὐρωπαίων εἶτανε κι αὐτὰ λεπτόφλουδα καὶ ὠραῖα. Τὰ λέγανε φαγιάνς, μὰ εἶχανε μεγάλη διαφορὰ ἀπὸ τὴν πορσελάνη. Δὲν εἶτανε διάφανα στὸ φῶς καὶ τὰ χρώματα τους δὲν εἶτανε τόσο ζωηρά.

Τέλος, στὸ δέκατο ἑβδομο αἰῶνα, ὁ γάλλος Λουδοβίκος Ποτερὰ κατάφερε, ἀνακατώνοντας ἄμμο, κιμωλία, νιτρικὸ ἀλάτι, σόδα, ἀλάτι τοῦ φαγητοῦ καὶ στύψη, νὰ κάμει ἓνα πολτό, πού ἅμα τὸν ψήνανε στὸ φούρνο, ἄρχιζε νὰ μοιάζει μὲ τὴν πορσελάνη. Τὰ ἀγγεῖα ἀπὸ τὸ κράμα αὐτὸ εἶταν ἄσπρα καὶ γυαλιστερὰ σὰν τὰ κινέζικα.

Οἱ Γάλλοι εἶτανε κατευχαραστημένοι, φουσκώνανε καὶ περηφανευόντανε μὲ τὴν ἐφεύρεση τους. Ἄλίμονο! μόνο τὸ ἐξωτερικὸ τους ἔμοιαζε μὲ τὰ κινέζικα. Δὲν εἶτανε καθόλου βολικὸ νὰ φᾶς καὶ νὰ πιεῖς μέσα σ'αὐτὰ τὰ σκεύη. Ἄμα τὰ τσουγκράνιζε κανεῖς μὲ τὸ μαχαίρι, ἀμέσως ἔμενε σημάδι κι ἂν ἤθελε νὰ

πιεῖ κανεῖς μὲ τὸ φλιτζάνι, κομάρτια ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ φλιτζανιοῦ μένανε μέσα στὸ στόμα. Τὰ βάζανε σὲ γυάλινα ράφια καὶ τὰ καμαρώναν ἀπὸ μακριά. Τὸ μίγμα αὐτὸ τ'ὀνομάσανε «τεχνητὴ» ἢ «μαλακὴ πορσελάνη».

Καὶ οἱ Κινέζοι καθόντανε στὴν Κίνα τους καὶ πονηρὰ στριφογυρίζοντας τὰ σουβλερά τους μάτια, στέλνανε στὴν Εὐρώπη θαυμάσια πιάτα καὶ βάζα, τὸ ἓνα καλύτερο ἀπὸ τ'ἄλλο.

5. Ἕνα σύνταγμα στρατὸς γιὰ τὰ κινέζικα βάζα

Καινούργιες ἐποχές! Ὁ θαλασσοπόρος Βάσκο-ντέ-Γκάμα ἄνοιξε θαλασσινὸ δρόμο γιὰ τὴν Κίνα, δρόμο καινούργιο, ὄχι πιά ἀπὸ τὶς στεριές, μὰ πέρα ἀπὸ θάλασσες καὶ ὠκεανούς κάτω ἀπὸ τὸν κάβο τῆς Καλῆς Ἑλπίδας.

Οἱ πορτογάλλοι καὶ οἱ ὀλλαντέζοι ἀρματώνανε καράβια γιὰ νὰ φορτώσουν ἀνατολικές πραμάτιες ἀπὸ τὴν Κίνα. Φέρναν ἀπὸ τὴν πορσελάνη, δηλαδή φαρφουρί-κινέζικὰ ἀγγεῖα, γυαλιστερὰ, ἄσπρα καὶ ἀνοιχτοπράσινα, θαμπὰ καὶ κόκκινα, στολισμένα μὲ διάφορα σχέδια. Καὶ τὸ φαρφουρί ἄρεσε στοὺς Εὐρωπαίους περισσότερο ἀπὸ πρῖν.

Οἱ πρίγκιπες δὲν πολεμοῦσανε πιά ὁ ἓνας μὲ τὸν ἄλλο. Εἶταν ὑποταγμένοι στὸ βασιλιά, τὸ μοναδικὸ κύριο τῆς χώρας. Οἱ βασιλιάδες εἶχανε στὰ παλάτια τους ὅλοι τὰ διαλεχτὰ καὶ τὰ λουσάτα πράματα. Χτίζανε μεγαλόπρεπα παλάτια. Μέσα στοὺς κήπους, ἀνάμεσα σὲ χρυσωμένα ἀγάλματα, μαγικὰ συντριβάνια πετούσανε τὰ νερά τους. Τὰ ἐργαστᾶσια κάνανε θαυμάσια ἐπιπλα, ζωγραφιστὰ παρκέτα, μεταξωτὰ καὶ κατηφέδες γιὰ τὰ βασιλικά παλάτια.

Οἱ κυρίες ἀρχίσανε νὰ φοροῦνε φαρδόγυρα φουστάνια, φαλμπαλάδες, ποὺ χρειάζοντανε δεκάδες πῆχες χρυσοκέντητα ὑφαντὰ. Οἱ ἄντρες φοροῦσανε μεταξωτὲς ζακέτες μὲ κατηφέδες καὶ νταντέλες. Γρήγορα ἦρθε ἡ μόδα νὰ φοροῦνε ψηλὲς περοῦκες στὸ κεφάλι, καὶ στὰ πόδια σκαρπίνια μὲ ψηλὰ τακούνια.

Ὁ καθένας προσπαθοῦσε νὰ ντυθεῖ ὅσο μπορούσε περισσότερο λουσάτα, χτυπητὰ καὶ παράξενα, γιὰ νὰ φανεῖ σπουδαῖος καὶ ὠραῖος.

Μὰ τὰ ὠραῖα αὐτὰ φορέματα πολλές φορές κρύβανε βρώμικα ἀσπρόρουχα, οἱ νταντελένιοι γιακάδες συχνὰ σκεπάζανε τοὺς ἄπλυτους λαιμούς, γιατί τὴν ἐποχὴ ἐκείνη δὲν πολυσυνηθίζανε τὸ σαποῦνι.

Αὐτὸ ὅμως δὲν ἐμπόδιζε νὰ λαμποκοπᾶνε τὰ παλάτια ἀπὸ τὸ χρυσάφι καὶ ν' ἀκούγεται ἐκεῖ μέσα ὁ θόρυβος τῶν μεταξωτῶν καὶ τῶν διαμαντικῶν. Πολύχρωμα, γυαλιστερὰ βάζα καὶ πιάτα ἀπὸ κινέζικο φαρφουρὶ ταιριάζανε μὲ τὸ στολισμὸ τῶν παλατιῶν. Οἱ ἀριστοκράτες βγάλανε μιὰ καινούργια μόδα, νὰ πίνουν ὅπως στὴν Ἀνατολή, καφὲ καὶ τσαΐ. Πόσα φλιτζάνια, πιατάκια, τσαερὰ καὶ καφετιέρες χρειαστήκανε μονομιᾶς!

Οἱ ἀγγειοπλάστες σκοτωνόνταν γιὰ νὰ μαντέψουνε τὸ κινέζικο μυστικόν. Τὰ βάζα ποὺ φκιάνανε ἀπὸ φαγιάνς γινόνταν ὅλο καὶ ὁμορφότερα, τὰ πιάτα τοῦ Ρουάν, τοῦ Δέλφτ καὶ ἄλλων ἐργοστασίων εἶχαν ἀξία μεγάλη. Μὰ ἀκριβότερο ἀπ' ὅλα εἶτανε τὸ κινέζικο φαρφουρὶ.

Ὁ βασιλιάς τῆς Σαξονίας Αὐγουστος ὁ Ἰσχυρός, χάρισε γιὰ μερικὰ κινέζικα βάζα ἕνα ὀλόκληρο σύνταγμα γερούς δραγόνους, ἕναν κι ἕνα, στὸ βασιλιά τῆς Πρωσίας,

Φρειδερίκο. «σύνταγμα δραγόνων, δίχως ὅμως γυλιούς, δίχως ἄλογα καὶ δίχως ὅπλα», ἔτσι ἀναφέρει τὸ ἀρχαῖο ἱστορικὸ γι' αὐτὴ τὴν ἀγοραπωλησίαν.

Νά, ὡς ποῦ φτάναν οἱ βασιλιάδες ἀπὸ τὴ μανία ποὺ εἶχανε γιὰ τὸ φαρφουρὶ.

